

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ పంచచత్వారింశః సర్గః ॥

దేవైరైత్యైశ్చ క్షీరసాగరస్య మంథనం రుద్రేణ హాలాహలవిషస్య పానం
భగవతో విష్ణోః సాహాయ్యేన మందరాచలస్య పాతాలతః సముద్ధారస్తేన
సాగరస్య మంథనం ధన్వంతరేరప్పరసాం వారుణ్యా ఉచ్చైఃశ్రవసః
కౌస్తుభస్యామృతస్య చ తతః ప్రాదుర్భావః, దేవాసురసంగ్రామే దైత్యానాం
సంహారశ్చ

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా రాఘవః సహలక్ష్మణః |
విస్మయం పరమం గత్వా విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 1.45.1 ||

అత్యద్భుతమిదం బ్రహ్మాన్ కథితం పరమం త్వయా |
గంగావతరణం పుణ్యం సాగరస్యాపి పూరణం || 1.45.2 ||

క్షణభూతేవ నౌ రాత్రిః సంవృత్యేయం పరంతప |
ఇమాం చింతయతోః సర్వాం నిఖిలేన కథాం తవ || 1.45.3 ||

తస్య సా శర్వరీ సర్వా మమ సౌమిత్రిణా సహ |
జగామ చింతయానస్య విశ్వామిత్ర కథాం శుభాం || 1.45.4 ||

తతః ప్రభాతే విమలే విశ్వామిత్రం తపోధనం |
ఉవాచ రాఘవో వాక్యం కృతాహ్నికమరిందమః || 1.45.5 ||

గతా భగవతీ రాత్రిః శ్రోతవ్యం పరమం శ్రుతం |
తరామ సరితాం శ్రేష్ఠాం పుణ్యాం త్రిపథగాం నదీం || 1.45.6 ||

నౌరేషా హి సుఖాస్తీర్ణా ఋషీణాం పుణ్యకర్మణాం |
భగవంతమిహ ప్రాప్తం జ్ఞాత్వా త్వరితమాగతా || 1.45.7 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా రాఘవస్య మహాత్మనః |
సంతారం కారయామాస సర్వీసంఘస్య కౌశికః || 1.45.8 ||

ఉత్తరం తీరమాసాద్య సంపూజ్యర్షిగణం తతః |
గంగాకూలే నివిష్టాస్తే విశాలాం దదృశుః పురీం || 1.45.9 ||

తతో మునివరస్తూర్ణం జగామ సహరాఘవః |
విశాలాం నగరీం రమ్యాం దివ్యాం స్వర్గోపమాం తదా || 1.45.10 ||

అథ రామో మహాప్రాజ్ఞో విశ్వామిత్రం మహామునిం |
పప్రచ్ఛ ప్రాంజలిర్భూత్వా విశాలాముత్తమాం పురీం || 1.45.11 ||

కతమో రాజవంశోఽయం విశాలాయాం మహామునే |
శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే పరం కౌతూహలం హి మే || 1.45.12 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా రామస్య మునిపుంగవః |
ఆఖ్యాతుం తత్సమారేభే విశాలాయాః పురాతనం || 1.45.13 ||

శ్రూయతాం రామ శక్రస్య కథాం కథయతః శ్రుతాం |
అస్మిన్ దేశే హి యద్ వృత్తం శృణు తత్త్వేన రాఘవ || 1.45.14 ||

పూర్వం కృతయుగే రామ దితేః పుత్రా మహాబలాః |
అదితేశ్చ మహాభాగా వీర్యవంతః సుధార్మికాః || 1.45.15 ||

తతస్తేషాం నరవ్యాఘ్రు బుద్ధిరాసీన్మహాత్మనాం |
అమరా విజరాశ్చైవ కథం స్యామో నిరామయాః || 1.45.16 ||

తేషాం చింతయతాం తత్ర బుద్ధిరాసీద్ విపశ్చితాం |
క్షీరోదమథనం కృత్వా రసం ప్రాప్స్యామ తత్ర వై || 1.45.17 ||

తతో నిశ్చిత్య మథనం యోక్తం కృత్వా చ వాసుకిం |
మంథానం మందరం కృత్వా మమంథురమితౌజసః || 1.45.18 ||

అథ వర్షసహస్రేణ యోకాసర్పశిరాంసి చ |
వమంతోఽతివిషం తత్ర దదంశుర్దశనైః శిలాః || 1.45.19 ||

ఉత్పపాతాగ్నిసంకాశం హాలాహలమహావిషం |
తేన దగ్ధం జగత్ సర్వం సదేవాసురమానుషం || 1.45.20 ||

అథ దేవా మహాదేవం శంకరం శరణార్థినః |
జగ్ముః పశుపతిం రుద్రం త్రాహి త్రాహీతి తుష్టువుః || 1.45.21 ||

ఏవముక్తస్తతో దేవైర్దేవదేవేశ్వరః ప్రభుః |
ప్రాదురాసీత్ తతోఽత్రైవ శంఖచక్రధరో హరిః || 1.45.22 ||

ఉవాచైనం స్మితం కృత్వా రుద్రం శూలధరం హరిః |
దైవత్తైర్మథ్యమానే తు యత్పూర్వం సముపస్థితం || 1.45.23 ||

తత్ త్వదీయం సురశ్రేష్ఠ సురాణామగ్రతో హి యత్ |
అగ్రపూజామిహ స్థిత్యా గృహాణేదం విషం ప్రభో || 1.45.24 ||

ఇత్యుక్త్వా చ సురశ్రేష్ఠస్తత్రైవాంతరథీయత |
దేవతానాం భయం దృష్ట్వా శ్రుత్వా వాక్యం తు శార్జ్ఙ్గణః || 1.45.25 ||

హాలాహలం విషం ఘోరం సంజగ్రాహామృతోపమం |
దేవాన్ విస్సృజ్య దేవేశో జగామ భగవాన్ హరః || 1.45.26 ||

తతో దేవాసురాః సర్వే మమంథూ రఘునందన |
ప్రవివేశాథ పాతాలం మంథానః పర్వతోత్తమః || 1.45.27 ||

తతో దేవాః సగంధర్వాస్తుష్టువుర్మధుసూదనం |
త్వం గతిః సర్వభూతానాం విశేషేణ దివౌకసాం || 1.45.28 ||

పాలయాస్మాన్ మహాబాహో గిరిముద్ధర్తుమర్హసి |
ఇతి శ్రుత్వా హృషీకేశః కామరం రూపమాస్థితః || 1.45.29 ||

పర్వతం పృష్ఠతః కృత్వా శిశ్యే తతోదధౌ హరిః |
పర్వతాగ్రం తు లోకాత్మా హస్తేనాక్రమ్య కేశవః || 1.45.30 ||

దేవానాం మధ్యతః స్థిత్వా మమంథ పురుషోత్తమః |
అథ వర్షసహస్రేణ ఆయుర్వేదమయః పుమాన్ || 1.45.31 ||

ఉదతిష్ఠత్ సుధర్మాత్మా సదండః సకమండలుః |
పూర్వం ధన్వంతరిర్నామ అప్సరాశ్చ సువర్చసః || 1.45.32 ||

అప్పు నిర్మథనాదేవ రసాత్ తస్మాద్ వరస్త్రియః |
ఉత్పేతుర్మనుజశ్రేష్ఠ తస్మాదప్సరసోఽభవన్ || 1.45.33 ||

షష్ఠిః కోట్యోఽభవంస్తాసామప్సరాణాం సువర్చసాం |
అసంఖ్యేయాస్తు కాకుత్స్థ యాస్తాసాం పరిచారికాః || 1.45.34 ||

న తాః స్మ ప్రతిగృహ్ణాంతి సర్వే తే దేవదానవాః |
అప్రతిగ్రహణాదేవ తా వై సాధారణాః స్మృతాః || 1.45.35 ||

వరుణస్య తతః కన్యా వారుణీ రఘునందన |
ఉత్పాత మహాభాగా మార్గమాణా పరిగ్రహం || 1.45.36 ||

దితేః పుత్రా న తాం రామ జగృహుర్వరుణాత్మజాం |
అదితేస్తు సుతా వీర జగృహుస్తామనిందితాం || 1.45.37 ||

అసురాస్తేన దైతేయాః సురాస్తేనాదితేః సుతాః |
హృష్టాః ప్రముదితాశ్చాసన్ వారుణీగ్రహణాత్ సురాః || 1.45.38 ||

ఉచ్చైఃశ్రవా హయశ్రేష్ఠో మణిరత్నం చ కౌస్తుభం |
ఉదతిష్ఠన్నరశ్రేష్ఠ తథైవామృతముత్తమం || 1.45.39 ||

అథ తస్య కృతే రామ మహానాసీత్ కులక్షయః |
అదితేస్తు తతః పుత్రా దితిపుత్రానయోధయన్ || 1.45.40 ||

ఏకతామగమన్ సర్వే అసురా రాక్షసైః సహ |
యుద్ధమాసీన్మహాఘోరం వీర త్రైలోక్యమోహనం || 1.45.41 ||

యదా క్షయం గతం సర్వం తదా విష్ణుర్మహాబలః |
అమృతం సోఽహరత్ తూర్ణం మాయామాస్థాయ మోహినీం || 1.45.42 ||

యే గతాభిముఖం విష్ణుమక్షరం పురుషోత్తమం |
సంపిష్టాస్తే తదా యుద్ధే విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా || 1.45.43 ||

అదితేరాత్మజా వీరా దితేః పుత్రాన్ నిజఘ్నిరే |
అస్మిన్ ఘోరే మహాయుద్ధే దైతేయాదిత్యయోర్భృశం || 1.45.44 ||

నిహత్య దితిపుత్రాంస్తు రాజ్యం ప్రాప్య పురందరః |
శశాస ముదితో లోకాన్ సర్షిసంఘాన్ సచారణాన్ || 1.45.45 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచచత్వారింశః సర్గః ||